

ENTORN DIGITAL

Arxivers en temps del 'big data'

En un entorn de generació massiva de documents, el sector busca oportunitats en l'empresa

Luis Federico Florio

El sector de l'arxivística ha estat lligat tradicionalment al món de la història i la cultura. Preservar en el temps i fer accessibles documents rellevants han estat els seus pilars, amb l'administració pública com a millor aliat. Ara viu un canvi de paradigma en què l'experiència acumulada es vol aplicar a les empreses, per aprofitar les oportunitats de negoci que es donen en l'era digital i presentant-se com una solució davant l'empenta del *big data*, la generació massiva d'informació.

Joan Soler, president de l'Associació d'Arxiviers-Gestors de Documents de Catalunya (AAC-GD), creu que el fet que avui es parli de *big data* és el resultat d'"una societat que no ha après a organitzar-se". En aquest context, planteja que l'arxiver "és l'única professió capaç de seleccionar el que és conservable entre tantes dades generades", en contraposició a models de gestió digital que donen més poder a l'informàtic. Soler avisa que les estratègies a aplicar, per damunt de tot, "han de garantir un accés permanent, fàcil i intel·ligible a la documentació".

Per respondre als reptes que se li plantegen, la formació de l'arxiver està variant. A l'educació històrica que sempre han rebut com a base s'hi sumen avui competències transversals en camps com dret, preservació digital, màrqueting o tecnologies de la informació. "Si aprèn totes les habilitats que se li demanen actualment, seria una espècie d'humanista del segle XXI", afirma Ramon Alberch, director de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

En aplicar el coneixement al sector privat, les possibilitats de negoci es multipliquen. Alberch creu que deixar enrere les tendències de l'arxivística tradicional és un canvi gairebé obligat: "És una anomalia que bona part dels arxiviers treballin en administracions públiques; ja està saturada, el mercat d'inserció és l'empresa", adverteix. Serveis com la consultoria, l'emmagatzemament físic, la creació de software o la implantació de sistemes d'alerta -que avisen quan és necessària fer una migració dels arxius- es demanen cada vegada més. I les pimes, que així poden estalviar costos, en són els principals clients.

Per potenciar el desenvolupament del sector en el nou

L'arxiver es manté amb una figura clau en la gestió documental, fins i tot en l'entorn digital

LIBERT TEIXIDÓ

panorama, des de l'AAC-GD s'està estudiant la creació d'un clúster de preservació digital que doni més visibilitat i millori la cooperació entre actors.

A Catalunya ja hi ha companyies dedicades a la gestió documen-

■ **"Ara el mercat d'inserció de la professió és l'empresa", afirma Ramon Alberch**

tal que fa temps que exploten les oportunitats del sector privat, ja que els últims anys s'han vist obligats a reduir la seva alta dependència dels organismes públics. "Durant la crisi van reduir la seva demanda, però en el context ad-

vers les empreses han volgut reduir les seves despeses, així que l'externalització ha crescut i ho continuarà fent", explica Mario Yélamos, d'Informàtica El Corte Inglés. L'empresa, amb 25 anys d'experiència, disposa d'una divisió per a la gestió de dades massius i ocupa 20 persones al seu centre de digitalització a Barcelona, que són part de les 800 que suma a tot Espanya. Segons Yélamos, "l'arxiver dona valor i intel·ligència al document" i en l'entorn de *big data* és capaç de "fer anàlisi".

També és significatiu el cas d'Artyplan, amb clients com el Col·legi de Notaris de Catalunya, el RACC o les principals universitats catalanes. En l'últim exercici, el seu negoci de gestió documental, sorgit fa poc més de deu anys, va facturar un milió d'euros i ca-

da vegada té més pes en l'empresa, dedicada principalment a la impressió. Ignasi Pietx, director general d'Artyplan, adverteix que per cobrir les necessitats dels clients "cada vegada es necessita més potència informàtica i més

■ **Arxius, administracions i empreses s'enfronten a la transició digital**

servidors", cosa que explica que al voltant del 15% dels seus ingressos es reinverteixen anualment. Pietx destaca les possibilitats d'implantació que hi ha en el sector bancari, si bé la branca de l'arxivi històric continua sent im-

portant.

Des del sector públic també s'enfronten al repte de la gestió digital. A través del Consorci Administració Oberta (AOC), la Generalitat de Catalunya guia les institucions en la transició a l'era electrònica. Els experts assenyalen que l'administració sempre ha tingut estratègies fallides en el tracte documental, guardant massa informació, digitalitzant grans volums sense selecció prèvia o amb excessiva afecció al format paper. Ramon Alberch diu que fins a un 70% de la informació que es produeix "es pot eliminar al cap d'un temps".

Per solucionar errors passats, l'AOC ha impulsat el servei iArxiu, que permet que documents nativament digitals -com subvencions, contractacions o actes de pens- es puguin reutilitzar i siguin accessibles amb més facilitat. "S'aconsegueix reduir costos en el servei d'emmagatzemament, alhora que es compleixen estàndards de seguretat i qualitat", assenyalava Ramon Nualart, responsable del projecte. Actualment ja s'utilitzen un centenar d'administracions, com l'Ajuntament de Badalona o el Departament de la Presidència.

D'altra banda, el conjunt de la ciutadania té molt en joc en l'entorn canviant, ja que la figura de l'arxiver és transcendental per a la transparència en la gestió pública. L'opinió més compartida entre els professionals del sector és que l'obertura de cara a la gent no es pot quedar en una "façana", sinó que al darrere es necessita una estructura sòlida que garanteixi la qualitat dels documents que es fan públics. Per Nualart, "els sistemes de gestió documental han de vertebrar el bon govern, són necessaris per prendre decisions i donar informació als ciutadans".

Però a la pràctica han sorgit contratemps. La Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública, legislada l'any 2014 i que exerceix com a garant de l'aplicació de la llei de transparència catalana, hauria d'estar integrada tant per juristes com per tècnics en arxius o gestió documental, cosa que no s'ha respectat. "El poder polític s'ha repartit les designacions i la comissió ha quedat formada només per juristes, l'arxiver no és tingut en compte", denuncia Joan Soler.

L'arxivística, poc valorada en el conjunt de la societat, vol reivindicar així el seu paper en el marc de les polítiques públiques en l'entorn digital. La professió busca redefinir-se i avança a bon ritme en la seva recerca d'equilibrio entre la feina amb les administracions i l'empresa, on ara tenen una gran oportunitat.